

Foto: Vidar Lindqvist

Tack sköna sommar – välkommen vackra höst!
Kanske inte riktigt ännu – men snart är hösten här. Ett tydligt tecken på detta är morgondagen som bildar små vattendroppar på grödorna i Lilla Slottsträdgården. Gräsyorna på området har återfått sin gröna färg, efter att ha gulnat under den regn-fattiga sommaren. För oss som skapar kulturevenemang utomhus, underlättar det naturligtvis om det är uppehåll. På borggården har vi, som ni vet, ett segeldukstak som klarar ordinära sommarregn. Dock inte i kombination med kraftig blåst. Regnskyddet har tjänat oss väl i över ett decennium. I sommar har vi endast riggat seglet under två kvällar. Detta har varit lyckosamt, eftersom duken nu blivit sliten får vi inleda arbetet med att förnya utrustningen. Ett regnskydd över borggården känns högst angeläget, då våra olika musikarrangemang – inte minst operaföreställningarna, är mycket uppskattade. Vi konstaterar återigen att samtliga kvällar blev helt utsålda och glädjen kändes riktigt bubblande – både hos ensemble och publik. Vill verkligen återigen berömma alla som gör så fantastiska arbetsinsatser, inom såväl scenkonsten som våra övriga verksamheter. Barn och unga är en prioriterad målgrupp för oss. De dagliga pedagogiska barnaktiviteterna i såväl slottet

som naturum är självklara och mycket uppskattade. Vi har ambitionen att finansiera en utökad kapacitet för dessa verksamheter. De något äldre ungdomarna, ger i skrivandets stund liv åt slottsvallen. Skolprogrammen har inletts och ger en fördjupad kunskap inom såväl naturvetenskap som historia. Våra pedagoger gör utmärkta insatser i nära samarbete med lärarna. I dagens lokaltidning gavs ett stort utrymme åt det faktum att bitar av puts släppt från slottets fasader. Detta är en helt korrekt beskrivning. För oss som jobbar dagligen här ute är det dessvärre inte någon nyhet. Särskilt efter en hård vinter är det vanligt att mindre bitar av kalkputs har lossnat från murarna. Det är mot denna bakgrund som Statens fastighetsverk har putsat om delar av slottet och nu startar projektering för omputsning av kyrktornet. Vårt gemensamma byggnadsminne utsätts hårt för naturens krafter, här ute mitt i Vänern. Vi är glada över att staten tar ansvar för ett av rikets främsta kulturarv.

Varma hälsningar

ÅRSMÖTET 27 MAJ!

Årsmötet hölls i 25 graders värme och strålande sol. Trots detta hade ett femtiotal vänner mött upp. Under punkten 15 beslöts att medlemsavgiften behålls även 2018 och är 200 kronor för enskild medlem.

Efter årsmötet berättade chefsguiden Fredrik Kindberg om ett urval av "Läckö Slotts ägare genom tiderna". Han avslutade med Gunnar Wennerberg, som dock inte bött på slottet, men föddes i Lidköping och dog 1901 på Läckö kungsgård. Han skrev bland annat sångsamlingen Gluntarne och just glunt nr 25 "Här är gudagott att vara...". Tyckte både Fredrik och auditoriet var en passande avslutning denna ljuvliga dag.

VÄNFÖRENINGAR

Varje år träffas styrelsemedlemmar för vänföreningarna på Nääs, Gunnebo, Tjolöholm och Läckö Slott. I våras var Lars-Göran Lönnermark och Ulla-Märta Tall på vänföreningsbesök på Gunnebo Slott, där Lars

Gahrn, fil. dr. i historia åskådliggjorde slottets historia. De 206 bevarade originalritningarna är nu till ovärderlig hjälp, när slottsområdet återskapas, som det en gång var tänkt. VD Lena Vikström informerade bland annat om samarbetet med universitet och högskolor, pedagogisk verksamhet i Mölndals kommun, grön rehabilitering med mera. HandelsConsulting har värderat samhällsnyttan till 13-14 miljoner per år. Dagen avslutades med erfarenhetsutbyte.

VÅRUTFLYKTEN 13 MAJ

Ett fyrtiotal personer mötte upp på Källstorp där Sture Eliasson tillsammans med föreningens skattmästare Ingrid Johnsson höll i trådarna. Resan tog sin början på Marbogården. Här bor Sven Erik Svanberg, som visade sig var en stor Samlare. Två av farfaderns hus var fyllda med husgeråd, möbler, prydnadsaker och redskap från olika tidsepoker. I

den stora ladan fanns ytterligare samlingar, många med lidköpingsanknytning, men i centrum stod nog prylar från femtiotalet, som jukeboxar, TV-apparater, bilar, barer, förpackningar och mycket mer.

Sture Eliasson berättade om Källstorps historia i samband med lunchen. Det första belägget är från 1291 då gården överläts till biskopsämbetet i Skara, fram till dagens satsning på turismen. Utflykten avslutades i Väla kyrka.

NY SLOTTSARKITEKT

Allan Ahlman är sedan i höstas ny slottsarkitekt för Läckö slott. Ett

uppdrag på nio år. Allan Ahlman är arkitekt och utbildad i restaureringskonst vid Kungliga Konsthögskolan i Stockholm. Under en period arbetade han vid Riksantikvarieämbetet, men sedan 1992 driver han Ateljé Arkitekten i

Skara som bland annat specialiserat sig på vårt kulturarv. - Gamla hus är mer intressanta än nya, tycker Allan som sedan tidigare har Bohus Fästning i uppdrag från Statens Fastighetsverk, så han är väl förtrogen med rutinerna.

KOMMANDE EVENEMANG

på Naturum Vänerskärsgården – Victoriahuset
Mer information på lackoslott.se
Spök-Afton 13, 14, 20 och 21 okt.
Afton i advent 15 och 16 dec.

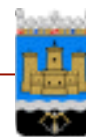
OPERA I SAVONLINNA ELLER NYSLOTT

Planeringen går vidare med Pelle Mohlin och Eva Ulvsbäck. Opera-föreställningarna äger rum på borggården i Olofsborg. Gården är täckt och har uppbyggda gradängar. Borgen, ett gränsfäste, har kopplingar till Pontus De la Gardie och hans verksamheter på 1500-talet.

På dagarna görs utflykter till Punkaharjuåsen och Retretti om det startat igen, den stora träkyrkan i Kerimäki, nya Valamokloster, ångbåtsstur på Saimen och en del annat. Resans pris (ca 15 000 kr) är ej helt fastställt ännu.

Tid: 11 - 16 juli 2018
Föreställningar: Madame Butterfly av Puccini 12/7
Spader Dam av Tjajkovskij 13/7
Othello av Shakespeare 14/7
En valfri föreställning ingår i priset. Övriga kan bokas med kraftig rabatt.
Ytterligare information och ett detaljerat program kommer att läggas ut på hemsidan och skickas per e-post. Många har redan anmält sig.

Information och bokning: Håkan Ridal, tel 0501-18526, eller e-post h.ridal@telia.com.

CYKELLEDSSVAR

Vänföreningen skrev den 8 mars till Lidköpings kommun angående vikten av att ha en säker cykelled ända fram till slottet. Vi har fått ett positivt svar från Samhällsbyggnadskontoret, då Tora Gustafsson låter hälsa att den första etappen är klar, därefter prioriteras vägen till Vinninga, innan etapp två och tre mot Läckö byggs. Allt sker i samarbete med Trafikverket.

INVIGNINGEN

Till invigningen inbjuds alla Läckö Vänner. För första gången gällde inbjudan enbart en person av säkerhetsskäl. Borggården måste kunna utrymmas säkert. Vi fick smakprov på operan, "En Turk i Italien". Berndt Arell överintendent på Nationalmuseum talade om det goda samarbetet med Stiftelsen Läckö Slott. Men Magnus Lönnroth hade stora problem med att få sin personal att sjunga, då grep publiken in och stämde lite trevande in i "Uti i vår hage". Plötsligt lösgjorde sig Svenska Kammarkören och sången klingande rent.

Därefter antror Magnus Johansson och Marco Obeda scenen och tillsammans med kören fick publiken som invigningstraditionen bjuder avnjuta "Nessun Dorma". Riksdagens talman Urban Ahlin förklarade årets utställningar invigda och i förtroende berättade hur han som tonåring utforskat slottet.

TRE SNABBA TILL BRITMARI BRAX

medlem i Läckö Vänner styrelse sedan 2007. Hon ägde och drev Rederi AB Göta Kanal fram till år 2001, bosatt i Kungsbacka.

Hur var din första kontakt med Läckö Slott?

- Mina föräldrar ägde en sommarstuga vid Ullersbro på Kållandsö och när vi fick gäster där ingick en tur till slottet. Runt 1947 började drivmedel bli tillgängligt igen och vi kunde ta bilen till slottet. Jag var då i åttaårsåldern och kommer ihåg att slottet var grått med två kanoner utanför som man alltid skulle sitta på. Vi köpte entrébiljetter av tillsyningsmannen och gick in i det i stort sett tomma slottet. Där fanns ett bord och en fastkedjad tryckkokare. Eftersom det inte fanns så mycket att se, så kommer jag ihåg de färgade glasfönstren, de långa golvplankorna och spisarna med nummer på. Den hängande toaletten var också spännande. Valnötsträdet i trädgården fanns naturligtvis.

Ja, Du har ett stort trädgårdsintresse. Hur ser du på slottsträdgården idag?

- Nu är det helt annorlunda. Trädgården tilltalar mig otroligt mycket med sina rokokomönster i olika gröna nyanser. Varför är inte alla nyttoträdgårdar lika vackra? Här har man med enkla medel gjort stöd av gamla risbuskar. Mycket kostnadseffektivt. Det är otroligt givande att gå på en guidad tur, som vi i vår trädgårdsförening gjorde. Däremot förstod jag inte alltid Tematrädgårdarna. Där behövdes mer information. Och tänk om det fanns frön och växter att köpa, åtminstone någon dag per vecka!

Du har ju skrivit en uppsats om kyrkor med anknytning till läcköskolan. Vilka kyrkor bör en läckövän absolut besöka.

- Läckö Slottskyrka är förstas nummer ett. Den är aldrig ombyggd och det är lätt att tänka sig in i hur den användes på Magnus Gabriels tid. Den som inte kom i tid till morgonbönen fick heller ingen mat den dagen. När greven dog den 26 april 1686 stod han lik i slottskapellet på Venngarn. Det slottskapellet är inte heller ombyggt sedan 1600-talet. I Varnhems Klosterkyrka* lät han bygga gravkor och minneshall för sig och sin familj. Barockinredningen, strävpelarsystemet och det stora centraltornet är resultat av hans restaurering. Husaby, Råda, Ova kyrkor samt Sankta Marie Kapell är andra kyrkor som också har anknytning till läcköskolan.

* På kullen ovanför Varnhems klosterkyrka finns en ruin efter en gårdskyrka från vikingatiden, Kata Gård. Det en av Sveriges äldsta kyrkor.

Varnhems Klosterkyrka

SKÅNSKA SLOTT

På grund av återbud finns några platser kvar till resan den 23-24 september. För information och anmälan kontakta Bodil Warolin, warolin.b@outlook.com eller telefon 0708-52 33 35.

**STIFTELSEN LÄCKÖ SLOTT
FÖRENINGEN
LÄCKÖ VÄNNER**

Läckö Slott
531 99 Lidköping

Tel. 0510-48 46 60
Föreningens bankgiro 5749-1474

Hemsida: lackoslott.se

Läckö Vänners ordförande

Lars-Göran Lönnermark
Malmgatan 5, 532 31 Skara
Tel. 0511-182 36
elg.lonnermark@swipnet.se

Sekreterare

Inger Fahl
Tel. 070 695 73 92
fam.fahl@telia.com

Skattmästare

Ingrid Johnsson
Tel. 0510-101 73
ingrid.johnsson@kallandso.nu

Resor

Britmari Brax
britmari@brax.nu

Bodil Warolin
warolin.b@outlook.com

Redaktör

Ulla-Märta Tall
um.tall@telia.com

Avgifter

Årsmedlem 200 kr/person/år
Guldmedlem 2 000 kr/person/10 år
Företag 2 000 kr/företag och år

Medlemskap

Genom att bli medlem ger du ett värdefullt stöd till slottets verksamheter och du får bland annat;

Inbjudan till sommarinvigningen.
Gratis entré till slott & trädgård.
Specialpris till operaföreställningarna.
Fler förmåner se hemsidan lackoslott.se.

För endast 50 kr/år kan du parkera bilen på Läckös parkering hela året. Biljett löses i naturum.

Stort tack till Dafgårds som bekostat utskicket av detta brev!

Dafgårds

Ordföranden har ordet

Portalfigurer med anknytning till Läckö slott

Ett annat ord för "portalfigur" kan väl vara "förgrundsgestalt". I Läckö slottskyrka framträder den kristna kyrkans portalfigurer med all tydlighet: Jesus, Maria, Johannes döparen, Paulus och de tolv lärjungarna, 16 skulpturer, alla med bibelord på latin som överskrifter. Skulpturerna är skurna i lindträ. Apostlarna är försedda med sina attribut som påminner om på vilket sätt de led martyrdöden. Några av attributen är förlorade.

Det stora arbetet med dessa skulpturer slutfördes av George Baselaque, Läcköskolans portalfigur. Om hans tidiga år vet vi inte mycket. Han var troligen vallon, utbildad i Nederländerna. Han måste emellertid ha gjort sig känd som framstående konstnär på kontinenten, eftersom han som skulptör och stukatör 1665 kallades till Sverige av Magnus Gabriel De la Gardie. Från 1668 hade han sin fasta verkstad på Läckö och arbetade intensivt med utsmyckningen av Slottskyrkan tillsammans med sina medarbetare. Baselaque arbetade också med uppgifter för Mariedal och Höjentorp. Figurskulpturer av hans hand finns också på predikstolarna i Varnhem och Råda. George Baselaque tycks ha verkat på Läckö fram till 1682.

Reduktionen kom att påverka även hans konstnärskap. Han avled 1689 eller något år senare.

Jag vill passa på att lyfta fram ännu en portalfigur, nämligen konstvetaren och docenten Ingrid Rosell. 1961-1992 var hon knuten till redaktionen för det stora bokverket "Sveriges kyrkor, konsthistoriskt inventarium", som

dess värre inte kunnat fullbordas. Inom ramen för det arbetet skrev hon 1985 volym 198, "Läckö slottskyrka". I samarbete med Ralph Edenheim stod Ingrid Rosell också för det stora verket om Varnhems klosterkyrka, 1982, volym 190 i serien. Ingen lärde väl känna dessa två kyrkor så väl som Ingrid Rosell. Hon var också den som talade om de för Baselaques statyer karakteristiska "rumpkinderna". Hon gav ut flera skrifter om den konstnärliga verksamheten på Läckö och skrev till exempel artikeln "Hamnanläggningar och skeppsbyggeri på de la Gardies Läckö".

För Läckö slott har Ingrid Rosells djupa kunskaper och flitiga arbete varit en ovärderlig tillgång. Hon avled 2016 vid 88 års ålder.

Lars-Göran Lönnermark